

ЗАЩО КОЛЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА ПРАВА?

*Авторските вознаграждения са
заплатата на творците!*

**Приходите на авторите на
аудиовизуални
произведения имат два
източника:**

възнаграждение за написване на
сценарий, режисурата или
заснемането на произведението;

То се дължи от продуцента;
Плаща се при създаване на филма
на веднъж или на траншове.

възнаграждения от права – т.е. от
последващото изпълване на
филмите;

То се дължи от ползвателите и
може да бъде изплатено чрез
продуцента или чрез организация
за колективно управление на
права; Такова възнаграждение се
дължи за всяко ползване.

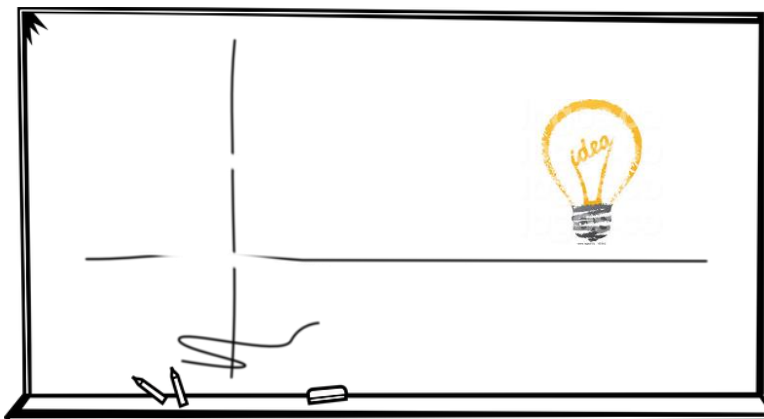
Колективното управление на права има две основни цели - от една страна да осигури на правоносителите ефективен и разходоориентиран път за ползване на техните произведения срещу съответно подходящо възнаграждение, а от друга – да улесни и гарантира законен достъп на ползвателите до интересувания ги репертоар, лесно и изгодно.

Три са основните функции на всяка организация за колективно управление на права:

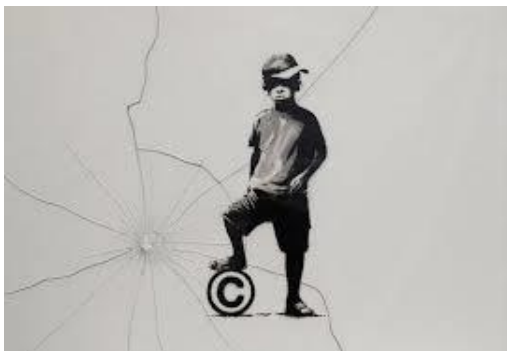
лицензиране на управлявания репертор, включващо преговори и договаряне на условията за конкретния вид ползване, за който се дава разрешение;

събиране и разпределение на авторските възнаграждения, изплатени на организацията от ползвателите за съответните правоносители;

правна, социална и др. помощ за членуващите творци;

Повечето автори на филми и други аудиовизуални произведения са на свободна практика. Често в голяма част от времето, в което те работят по даден проект, не получават заплащане – напр. сценарист с месеци може да развива идеята си в сценарий, но ще получи възнаграждение само и ако продуцентът сключи с него договор и намери финансиране на проекта.

Ползата за авторите да членуват в организация за колективно управление на права е повече от ясна:

осигурени допълнителни приходи от последващо ползване;

покрити са видове ползване, които автори и продуценти няма как да обхванат по индивидуален път;

покрити са територии, в които нито авторите, нито продуцентът имат контрол;

по-силна и независима позиция на ОКУП в преговорите пред ползвателите в защита правата на творците;

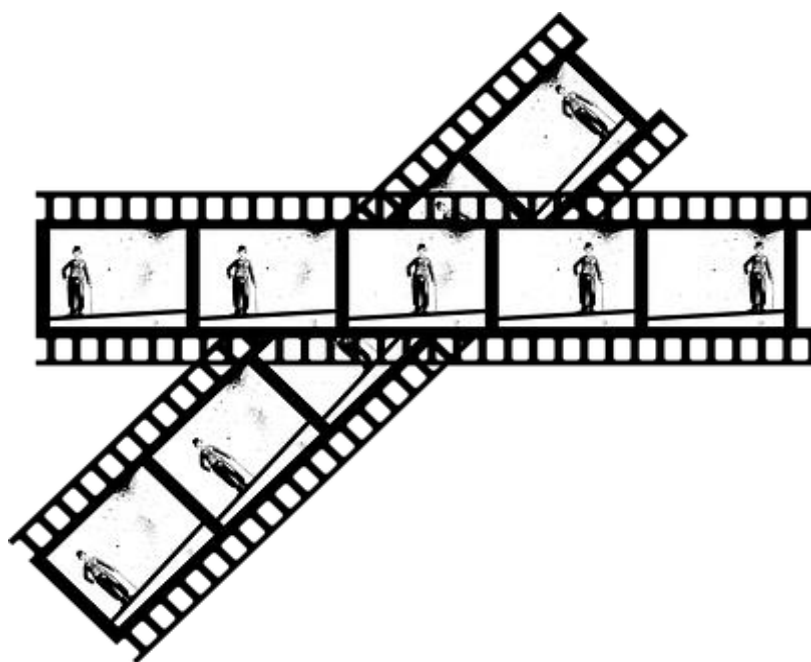
В този стадий на „развитие“ на проекта авторът разчита единствено на плащания, постъпващи от вече завършени негови творби.

Ето защо, справедливият дял за него от приходите на всеки успешно приключил проект е важен!

За съжаление практиката на договаряне между автори и продуценти показва, че творците, като по-слаба страна, прехвърлят своите права на продуцента срещу твърда сума, договорена индивидуално между страните, без опции да се получават допълнителни последващи възнаграждения, независимо колко успешен се оказва филмът впоследствие.

В повечето случаи допълнителни приходи авторите получават от организациите за колективно управление на права. Основно възнаграждения се събират за препредаване по кабел, сателит или интернет и за частно копиране. В някои държави сдруженията събират и за телевизионно излъчване, а в други всички ползватели по закон дължат плащане на авторите по колективен път.

БЪЛГАРИЯ

ФИЛМАУТОР е българската организация за колективно управление на авторски и сродни права върху аудиовизуални произведения.

Сдружението се грижи за правата на повече от 1500 режисьори, сценаристи, оператори, художник-постановчици, аниматори и продуценти.

Член на CISAC и SAA, ФИЛМАУТОР има договори за взаимно представителство с 27 сродни организации за колективно управление на права от целия свят!

<http://www.cisac.org/>

<http://www.saa-authors.eu/>

<http://www.filmautor.org/>

Всъщност колективното управление на права може да се окаже полезно и изгодно и за самите продуценти, които нямат ресурсите да наблюдават отделните ползватели и често не са в позиция, договаряйки с тях, да осигурят приходи за авторите.

В случаи като препредаване и частно копиране ОКУП могат да събират възнаграждения и за самите продуценти, успоредно с тези за авторите.

За online услугите, особено с трансграничен характер, предоставящи достъп до повече творби от повече територии, именно ОКУП биха могли да бъдат полезни и за двете категории правоносители – **автори и продуценти**.

